

1979. évi 2. törvényerejű rendelet

a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről¹

Hatályos: 2014. 07. 16. –

(A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa² megerősítő okiratának letétbe helyezése az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Főigazgatójánál az 1978. évi október hó 23. napján megtörtént.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban, az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezményt e törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § Az Egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Egyezmény a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről

Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése a Párizsban, 1970. október 12-e és november 14-e között tartott tizenhatodik ülészakán,

emlékeztetve a nemzetközi kulturális együttműködés alapelveiről a Közgyűlés tizennegyedik ülészakán elfogadott Nyilatkozatban foglalt rendelkezések fontosságára;

figyelemmel arra, hogy a kulturális javaknak tudományos, kulturális és nevelési célokat szolgáló nemzetek közötti cseréje növeli az emberi civilizációra vonatkozó ismereteket, gazdagítja valamennyi nép kulturális életét és a nemzetek között kölcsönös tiszteletre és megbecsülésre ösztönöz;

figyelemmel arra, hogy a kulturális javak a civilizációnak és a nemzeti kultúrának egyik alapelemét képezik és valódi értéküket kizárólag akkor lehet felbecsülni, ha eredetük, történetük és környezetük lehető legpontosabban ismert;

figyelemmel arra, hogy minden Állam kötelessége a területén levő kulturális javak megvédése lopással, titkos ásatással és jogtalan kivittel szemben;

figyelemmel arra, hogy e veszélyek elhárítása érdekében minden Államnak egyre inkább tudatára kell ébrednie mind a saját, mind valamennyi más nemzet kulturális örökségével szemben fennálló erkölcsi kötelezettségeire;

figyelemmel arra, hogy a múzeumoknak, könyvtáraknak és archívumoknak, mint kulturális intézményeknek biztosítaniuk kell, hogy gyűjteményeik fejlesztése egyetemesen elismert erkölcsi elvek alapján történjék;

figyelemmel arra, hogy az UNESCO egyik feladata, hogy nemzetközi egyezményeknek az érdekelt államok részére történő ajánlásával előmozdítsa a nemzetek közötti megértést, amit a kulturális javak jogtalan behozatala, kivitele és tulajdonának jogtalan átruházása akadályoz;

figyelemmel arra, hogy a kulturális örökség megóvása kizárólag akkor lehet eredményes, ha azt nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt megszervezik és az Államok e téren szorosan együttműködnek;

figyelemmel arra, hogy az UNESCO Közgyűlése ilyen értelmű ajánlást 1964-ben már elfogadott;

tekintetbe véve, hogy további javaslatokat terjesztettek be a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének, valamint tulajdona jogtalan átruházásának megtiltását és megakadályozását szolgáló eszközökről és ez a kérdés egyébként az ülészak napirendjén tizenkilencedik pontként szerepel;

miután a tizenötödik ülészak elhatározta, hogy e kérdés nemzetközi egyezmény tárgya legyen;

a mai napon – 1970. november 14-én – elfogadja ezt az Egyezményt.

1. cikk

Ennek az Egyezménynek az alkalmazása során „kulturális javak”-nak az olyan tárgyak tekintendők, amelyeket az egyes Államok egyházi vagy világi okokból, kifejezetten úgy jelölnek meg, hogy azok régészeti, őstörténeti, történeti, irodalmi, művészeti vagy tudományos szempontból fontosak, ha az alábbi kategóriák valamelyikébe tartoznak:

a) ritka állat-, növény-, ásvány- és bonctani gyűjtemények vagy példányok, valamint az őslénytani szempontjából számottevő tárgyak;

- b) történelmi vonatkozású tárgyak, beleértve a tudomány és a műszaki tudományok történetét, valamint a hadtörténetet és társadalomtörténetet, valamint a nemzet vezetőinek, gondolkodóinak, tudósainak és művészeinek életével, valamint a nemzeti szempontból jelentős eseményekkel kapcsolatos tárgyak;
- c) régészeti ásatások leletei (ideértve az engedélyezett és a titkos ásatásokat egyaránt), vagy a régészeti felfedezések eredményei;
- d) művészeti alkotások vagy műemlékek feldarabolt részei és régészeti lelőhelyek részei;
- e) több mint százéves régiségek, így feliratok, fém pénzérmék és vésett pecsétnyomok;
- f) néprajzi tárgyak;
- g) művészeti szempontból számottevő tárgyak, mint
- I. teljes egészében kézzel, bármilyen alapra és bármilyen anyagból készített képek, festmények és rajzok (az ipari rajzok, valamint gyári úton előállított és kézzel díszített cikkek kivételével);
- II. bármilyen anyagból készült eredeti szobrászati művek, szobrok;
- III. eredeti metszetek, lenyomatok és könyvnyomtatványok;
- IV. eredeti művészi együttesek és összeállítások bármilyen anyagból;
- h) ritka kéziratok és ösnyomtatványok, régi könyvek, különleges jelentőségű okmányok és (történeti, művészeti, tudományos, irodalmi stb.) kiadványok egyenként vagy gyűjteményben;
- i) postabélyegek, okmánybélyegek és más hasonló bélyegek, egyenként vagy gyűjteményben;
- j) archívumok, ideértve a hangfelvételek, fényképek és filmek archívumait;
- k) több mint százéves bútordarabok és régi hangszerek.

2. cikk

(1) Az Egyezményben részes Államok tudatában vannak annak, hogy a kulturális javak jogtalan behozatala, kivitele, valamint tulajdonának jogtalan átruházása egyik fő oka, hogy azoknak az országoknak a kulturális öröksége elpusztul, ahonnan ezek a javak származnak, és hogy a nemzetközi együttműködés a leghatékonyabb eszközök egyike ahhoz, hogy minden ország kulturális javait a fentiekből eredő veszélyekkel szemben megvédelmezzék.

(2) Ezért az Egyezményben részes Államok kötelezik magukat, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel meggátolják az ilyen tevékenységet, különösen oly módon, hogy ennek okait felszámolják, a jelenlegi ilyen tevékenységnek véget vetnek, továbbá elősegítik a szükséges jóvátételt.

3. cikk

Jogtalan a kulturális javak behozatala, kivitele, vagy tulajdonának átruházása, ha az az Egyezményben részes Államok által ennek végrehajtására hozott szabályokkal ellentétes módon történik.

4. cikk

Az Egyezményben részes Államok az Egyezmény alkalmazásában az alábbi kategóriákhoz tartozó javakat tekintik az egyes Államok kulturális öröksége részének:

- a) az adott Állam polgárainak egyéni vagy kollektív szellemi alkotása eredményeként létrejött kulturális javak, valamint az adott Állam számára fontos olyan kulturális javak, amelyeket a területén külföldi állampolgárok, vagy a területén lakó hontalan személyek alkottak;
- b) az ország területén talált kulturális javak;
- c) régészeti, néprajzi vagy természettudományi kutató csoportok által talált olyan kulturális javak, amelyek feltárásához a javak származási országának illetékes hatóságai hozzájárultak;
- d) olyan kulturális javak, amelyek szabad megegyezésen alapuló csere tárgyát képezték;
- e) ajándékként kapott, vagy törvényesen vásárolt kulturális javak, ha az ajándékozáshoz vagy vásárláshoz a javak származási országának illetékes hatóságai hozzájárultak.

5. cikk

Az Egyezményben részes Államok annak érdekében, hogy kulturális javaikat megvédjék a jogtalan behozattal, kivittel, és tulajdonátruházással szemben, vállalják, hogy országaik körülményeinek megfelelően területükön egy vagy több szervet létesítenek a kulturális örökség védelmére, – ha ilyen még nem működne –, és megfelelő létszámú, képzettségű személyzetet biztosítanak ahhoz, hogy e szervek az alábbi feladatokat hatékonyan ellássák;

a) olyan törvények és más jogszabályok tervezeteinek megszövegezésében való közreműködés, amelyek rendeltetése a kulturális örökség megóvása, különösen pedig a jelentős kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdonát ruházásának a megakadályozása;

b) a védett javak nemzeti leltára alapján olyan jegyzék összeállítása és naprakész állapotban tartása, amely tartalmazza a köztulajdonban és magántulajdonban levő olyan fontos kulturális javakat, amelyeknek a kivitele a nemzeti kulturális örökség számottevő veszteségét jelentené;

c) olyan tudományos és műszaki intézmények (múzeumok, könyvtárak, levéltárak, laboratóriumok, műhelyek stb.) fejlesztésének vagy létesítésének előmozdítása, amelyek a kulturális javak megőrzésére és bemutatására hivatottak;

d) régészeti ásatások felügyeletének megszervezése bizonyos kulturális javak helyi megőrzésének biztosítása és bizonyos későbbi régészeti kutatások céljára kijelölt területek védelme;

e) az Egyezményben lefektetett erkölcsi elvekkel összhangban az érdekelt személyekre (múzeumi örök, gyűjtők, régiségkereskedők stb.) vonatkozó szabályok létrehozása; valamint annak biztosítása, hogy e szabályokat figyelembe vegyék;

f) nevelő intézkedések tétele valamennyi Állam kulturális öröksége iránti tisztelet fejlesztésére és ösztönzésére, valamint az Egyezmény rendelkezéseinek a megismertetésére;

g) gondoskodás arról, hogy a kulturális javak eltűnése megfelelő nyilvánosságot kapjon.

6. cikk

Az Egyezményben részes Államok vállalják, hogy

a) megfelelő tanúsítványt vezetnek be, amelyben az exportáló Állam igazolja, hogy a kérdéses kulturális tárgyak kivitelét engedélyezte. A tanúsítványnak a szabályosan kivitt kulturális javak valamennyi tételét kísérnie kell;

b) megtiltják területükről az olyan kulturális javak kivitelét, amelyeket a fenti kiviteli tanúsítvány nem kísér;

c) ezt a tilalmat megfelelő eszközökkel nyilvánosságra hozzák, különösen olyan személyek körében, akik feltehetően kulturális javakat visznek ki vagy hoznak be.

7. cikk

Az Egyezményben részes Államok vállalják, hogy

a) a hazai jogszabályokkal összhangban, mindazokat a szükséges intézkedéseket megteszik, amelyek a területükön lévő múzeumokat és más hasonló intézményeket meggátolják abban, hogy másik részes Államból származó olyan kulturális tárgyat szerezzenek be, amelyet az Egyezménynek a két érdekelt Állam tekintetében történt hatálybalépését követően jogellenesen vittek ki. Hacsak lehetséges, értesítik az Egyezményben részes származási Államot az Egyezménynek mindkét érdekelt Államban történt hatálybalépését követően a származási Államból jogellenesen kikerült kulturális tárgy felajánlásáról;

b) I. megtiltják az Egyezményben részes másik Állam múzeumából, vagy vallási avagy világi műemlékéből vagy hasonló intézményéből ellopott kulturális tárgy behozatalát az Egyezménynek az érdekelt Államok tekintetében történt hatálybalépését követően, ha a tárgyról kimutatható, hogy az a szóban forgó intézmény leltárába tartozik;

II. az Egyezményben részes származási Állam kérésére megfelelő intézkedéseket tesznek az ilyen jellegű kulturális javak visszaszerzése és visszajuttatása érdekében, ha azt az Egyezménynek a két érdekelt Állam tekintetében történt hatálybalépését követően hozták be, feltéve azonban, hogy a kérelmező Állam megfelelő ellenszolgáltatást nyújt a szóban forgó kulturális tárgy jóhiszemű megvásárlójának, vagy más olyan személynek, akinek a kérdéses vagyontárgy birtoklásához érvényes jogcíme van. A visszaszerzésre és visszaszolgáltatásra irányuló kérelmeket diplomáciai úton kell előterjeszteni. A kérelmező Állam saját költségére tartozik mindazokat az okmányokat és más bizonyítékokat rendelkezésre bocsátani, amelyek a visszaszerzésre és visszaszolgáltatásra irányuló igényét alátámasztják. A részes Államok e cikk alapján visszaszolgáltatót kulturális javakra sem vámot, sem egyéb illetéket nem vetnek ki. A kulturális tárgy visszaszolgáltatásával és szállításával kapcsolatos minden költséget a kérelmező Állam tartozik viselni.

8. cikk

Az Egyezményben részes Államok vállalják, hogy büntető vagy szabálysértési büntetést alkalmaznak minden olyan személy ellen, aki a 6. cikk b) pontja és a 7. cikk b) pontja szerinti tilalmakat megszegi.

9. cikk